

Aanbevelingen voor aanpassing Besluit bescherming wolf en goudjakhals

De aanwezigheid van de wolf en goudjakhals in Nederland vraagt om een zorgvuldig en evenwichtig beleid dat recht doet aan zowel de bescherming van deze soorten als aan de belangen van mens en dier. Het huidige voorstel schiet op fundamentele punten tekort als basis voor het beleid rondom de wolf en goudjakhals in Nederland. In plaats van te zorgen voor een zorgvuldig, effectief en breed gedragen beleid, dreigt het voorstel juist te leiden tot onduidelijkheid, willekeur en een verzwakking van de bescherming van de wolf en goudjakhals. Bovendien lijkt de naam van het besluit bescherming te suggereren, maar faciliteert juist het tegenovergestelde. In deze reactie licht ik vijf essentiële bezwaren toe en doe ik concrete suggesties voor aanpassingen die noodzakelijk zijn voor een verantwoord en toekomstbestendig wolvenbeleid.

1. Vergunning voor ingrijpen alleen na zorgvuldige, individuele toetsing

Door de voorgestelde aanpassing in het Besluit kwaliteit leefomgeving en Besluit activiteiten leefomgeving wordt het mogelijk om op voorhand een generieke vergunning te verlenen voor het doden van wolven die als ‘probleemwolf’ worden aangemerkt. Hierdoor vervalt de verplichting om per individueel geval te motiveren dat er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat het ingrijpen noodzakelijk is vanuit het oogpunt van volksgezondheid of openbare veiligheid. Dit betekent dat de bescherming van de wolf verder wordt uitgehold en dat vrijwel elke wolf in Nederland het risico loopt als ‘probleemwolf’ te worden bestempeld en te worden gedood, zonder dat zorgvuldig wordt getoetst of dit daadwerkelijk noodzakelijk is.

Aanpassing: Verleen uitsluitend een vergunning voor ingrijpen bij wolven op basis van een individuele beoordeling per geval, waarbij zorgvuldig wordt getoetst of er daadwerkelijk sprake is van een probleemsituatie, of er geen andere bevredigende oplossingen zijn, en of het ingrijpen noodzakelijk is vanuit het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid. Laat elk incident bovendien beoordelen door minimaal drie onafhankelijke wolvendeskundigen, zodat de beoordeling objectief en deskundig plaatsvindt. Zorg daarnaast voor een helder en objectief toetsingskader, zodat de bescherming van de wolf niet verder wordt uitgehold.

2. Zet preventieve maatregelen centraal en koppel subsidies daaraan

Het voorstel richt zich nu vooral op incidentmaatregelen en afschot, terwijl bewezen effectieve preventieve maatregelen – zoals gecertificeerde wolfwerende rasters en kuddebewakingshonden – onvoldoende worden gestimuleerd.

Aanpassing: Maak preventieve bescherming van vee de hoofdpijler van het beleid. Stel als voorwaarde voor schadevergoeding en subsidie dat veehouders aantoonbaar gebruikmaken van gecertificeerde wolfwerende maatregelen, met

jaarlijkse inspectie. Compensatie bij schade wordt alleen uitgekeerd als aan deze preventie-eisen is voldaan. Herhaalde nalatigheid leidt tot boetes. Subsidies zijn uitsluitend beschikbaar voor rasters met een officieel keurmerk.

3. Definieer ‘probleemwolf’ strikt en objectief

De huidige tekst laat ruimte voor willekeur en politieke interpretatie. Dit kan leiden tot onnodig ingrijpen en ondermijnt het draagvlak.

Aanpassing: Neem een heldere, wetenschappelijk onderbouwde definitie op van ‘probleemwolf’. Laat de beoordeling altijd plaatsvinden door een multidisciplinair panel van minimaal vijf onafhankelijke wolvendeskundigen.

4. Onafhankelijke toetsing bij wolf-mens incidenten

Nu ontbreekt een transparante en objectieve procedure voor het vaststellen van incidenten.

Aanpassing: Leg vast dat bij elk incident tussen wolf en mens de verificatie en DNA-afname uitsluitend mag worden uitgevoerd door onafhankelijke, bevoegde personen. De analyse wordt uitgevoerd door erkende laboratoria, waarbij de integriteit van het bewijsmateriaal wordt gewaarborgd door een gesloten en gecontroleerde bewaarketen. Elk incident wordt beoordeeld door meerdere, onafhankelijke deskundigen, waarvan de namen en kwalificaties openbaar zijn. Alleen op basis van hun gezamenlijke oordeel kan tot ingrijpen worden overgegaan.

5. Eenduidige regels en onafhankelijke monitoring op privé landgoederen

Op dit moment gelden er geen duidelijke verplichtingen voor onafhankelijke monitoring op privé landgoederen en Nationale Parken en kunnen eigenaren hun eigen regels hanteren, zelf DNA afnemen en bepalen naar welk laboratorium dit wordt gestuurd. Dit ondermijnt de objectiviteit en betrouwbaarheid van het beleid.

Aanpassing: Leg wettelijk vast dat ook op privé landgoederen onafhankelijke onderzoekers altijd toegang moeten krijgen voor monitoring en dat alleen gecertificeerde, onafhankelijke personen DNA mogen afnemen en laten analyseren in erkende laboratoria. Eigenaren mogen niet zelf de procedures bepalen of de uitkomsten beïnvloeden. Zo wordt belangenverstrengeling voorkomen en blijft het beheer van de wolf transparant en controleerbaar.

Tot slot

Deze aanpassingen dragen bij aan een eerlijk, effectief en toekomstbestendig beleid, gebaseerd op wetenschappelijke inzichten en praktijkervaring. Door preventie, heldere definities, onafhankelijke toetsing en eenduidige regels voor alle terreinen centraal te stellen, wordt recht gedaan aan de belangen van mens, dier en natuur.

Ik verzoek u dan ook de in deze reactie geuite zorgen en de voorgestelde aanpassingen mee te nemen in uw overwegingen, en het Besluit bescherming wolf en goudjakhals hierop aan te passen.

Aanvullende informatie

Hoe denkt Nederland over de wolf

Op 17 mei jl. publiceerde het Algemeen Dagblad een onderzoek onder duizend Nederlanders. De resultaten tonen aan dat bewoners in en rondom wolvengebieden de minste angst voor wolven ervaren en hun aanwezigheid accepteren.

De acceptatie is gebaseerd op:

- De zeldzaamheid van ontmoetingen met wolven. In tegenstelling tot de mediaberichten, ervaren bewoners dat wolven niet alomtegenwoordig zijn.
- De afwezigheid van conflicten tijdens ontmoetingen. Incidenten in de media staan in schril contrast met de werkelijke ervaringen van bewoners.
- De realisatie dat wolven geen bedreiging vormen voor dorpsbewoners. Wolven vallen mensen niet aan en vestigen zich niet in dorpen.

Maatregelen op basis van ongegronde angst zijn onnodig: hierbij is de mening van Nederlanders die niet of sporadisch in wolvengebied komen niet objectief en relevant.

De overheid en media dienen objectieve informatie te verstrekken en angst te verminderen, in plaats van polarisatie te voeden.

Het enige overgebleven probleem zijn wolvenaanvallen op vee, wat een begrijpelijke zorg is voor veehouders. Maar hierin is ook veel te winnen! En deze taak ligt bij de overheid (subsidies, voorlichting) en daarna bij de veehouders. Dat heb ik reeds uiteengezet in mijn reactie.